

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
ГжЗ 161/21
18.1.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судије Весне Секулић, председника већа и судија Данице Косовац и Радмиле Радић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., ..., чији је пуномоћник Драгослав Глогоњац, адвокат из Београда, Господар Јованова 9, против тужених “Ringier Axel Springer” д.о.о., са седиштем у Београду, Косовска 10 – издавач Дневних новина “Блиц”, Предрага Михаиловића – главног и одговорног уредника дневних новина “Блиц”, Београд, Косовска 10 и Жељке Јевтић из Београда, Косовска 10, чији је заједнички пуномоћник Душан Стојковић, адвокат из Београда, Његошева 28а, ради накнаде штете, одлучујући о жалбама тужиоца и тужених изјављеним против пресуде Вишег суда у Београду ПЗ 420/20 од 25.2.2021. године, у седници већа одржаној дана 18.1.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈАЈУ СЕ као неосноване жалбе тужиоца и тужених и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Вишег суда у Београду ПЗ 420/20 од 25.2.2021. године у првом, другом, трећем и четвртном ставу изреке.

ПРЕИНАЧАВА СЕ решење о трошковима поступка садржано у петом ставу изреке пресуде Вишег суда у Београду ПЗ 420/20 од 25.02.2021. године, тако што се **ОБАВЕЗУЈУ** тужени “Ringier Axel Springer” д.о.о. из Београда – издавач Дневних новина “Блиц”, Предраг Михаиловић - одговорни уредник штампаног издања Дневних новина “Блиц” из Београда и Жељка Јевтић из Београда, да као солидарни дужници тужиоцу АА из ... на име трошкова првостепеног поступка исплате износ од 70.600,00 динара са законском затезном каматом од извршности одлуке до исплате, у року од 15 дана од пријема ове пресуде.

ОДБИЈАЈУ СЕ као неосновани захтеви тужиоца и тужених за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду ПЗ 420/20 од 25.2.2021. године, првим ставом изреке одбијен је као неоснован тужбени захтев којим је тражено да се утврди да је тужени Предраг Михаиловић повредио претпоставку невиности тужиоца објављивањем у медију “Блиц” информација и то: у тексту “Какав ректор таква му је и етичка комисија” објављеном на странама ... и ... медија “Блиц” број ... од ... године информација – да је “АА човек са потернице”, да је “против ..., АА, постојала потерница због малверзација почињених у ..., али му је ББ својим везама помогао да се потера и укине”; објављивањем у наслову на насловној страни “Блица” од ... године број ... информације да “За ректора гласа и лице са потернице”; у тексту “И лице са потернице за ректора”, објављеном на страни ... медија “Блиц” број ... од ... године информације да је “АА лице са потернице”, да је “АА ... човек са потернице” и да је против АА постојала потерница због малверзација почињених у ... (школа у ...), али му је ББ својим везама помогао да се потера укине. Другим ставом изреке делимично је усвојен тужбени захтев, па је забрањено туженом Предрагу Михаиловићу објављивање информација да је “АА човек са потернице”, да је “против ..., АА, постојала потерница због малверзација почињених у ..., али му је ББ својим везама помогао да се потера и укине”, да је “АА лице са потернице”, да је “АА ... човек са потернице”, да је “против АА постојала потерница због малверзација почињених у ... (школа у ...), али му је ББ својим везама помогао да се потера укине”. Трећим ставом изреке одбијен је као неоснован тужбени захтев у делу којим је тражено да се туженом Предрагу Михаиловићу поред информација наведених у другом ставу изреке убудуће забрани објављивање информација да је “АА повлашћен”, да “АА напабирчује новац”, да је “АА део гласачке машине”, да је “АА послушан ...и члан ...”, да “АА није независан у одлучивању”, информације о висини зараде тужиоца и да “плата АА износи 175.000,00 динара”. Четвртим ставом изреке обавезан је тужени Предраг Михаиловић да као одговорни уредник штампаног издања Дневних новина “Блиц” објави први, трећи и пети став изреке пресуде Вишег суда у Београду ПЗ 188/19 од 17.06.2020. године, трећи став изреке пресуде Апелационог суда у Београду ГжЗ 321/20 од 19.11.2020. године и изреку пресуде Вишег суда у Београду ПЗ 420/20 од 25.02.2021. године, без коментара и одлагања, најкасније у другом наредном броју Дневног листа “Блиц” од дана када пресуда постане правноснажна, под претњом плаћања тужиоцу пенала у износу од 100.000,00 динара за сваки дан задоцњења у поступању по одлуци суда. Петим ставом изреке обавезани су тужени као солидарни дужници да тужиоцу на име трошкова парничног поступка исплате износ од 110.400,00 динара, са законском затезном каматом од извршности до исплате.

Благовремено изјављеним жалбама тужилац и тужени побијали су првостепену пресуду из свих разлога прописаних чланом 373 став 1 Закона о парничном поступку (“Службени гласник РС”, бр.72/11 .. 18/20) и то тужилац у првом, трећем и петом ставу изреке, а тужени у другом, четвртном и петом ставу изреке.

Тужилац је доставио одговор на изјављену жалбу тужених, а тужени су доставили одговор на изјављену жалбу тужиоца.

Тужилац и тужени су трошкове другостепеног поступка одређено тражили.

Испитујући правилност првостепене пресуде у побијаном делу, сагласно овлашћењима предвиђеним чланом 386 Закона о парничном поступку, Апелациони суд је оценио да жалба тужиоца није основана, а да је жалба тужених делимично основана.

Током првостепеног поступка нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 1, 2, 3, 5, 7 и 9 Закона о парничном поступку, на које овај суд пази по службеној дужности, а изрека првостепене пресуде у потврђујућем делу је јасна и у њеном образложењу су дати потпуни разлози о битним чињеницама, тако да се она неосновано побија жалбом тужених због битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 12 Закона о парничном поступку.

Према утврђеном чињеничном стању и стању у списима, у Дневном листу “Блиц”, чији је издавач тужени “Ringier Axel Springer”, а тужени Предраг Михаиловић одговорни уредник у време објављивања текста, у штампаном издању дана ... године и ...године објављене су неистините информације о тужиоцу, у склопу текста који се бавио извештавањем о У тексту под насловом “Какав...таква му је и етичка комисија” и насловом “И лице са потернице за ...”, између осталог наведено је да је тужилац “лице са потернице”, да је тужилац “... човек са потернице”, да је “против АА постојала потерница због малверзација почињених у... (школа у ...) али му је ББ својим везама помогао да се потера укине”, да “АА напабирчује новац”, да је “АА део гласачке машине”, да је АА послушан ...” и да АА није независтан у одлучивању”, као и да “Плата АА износи 175.000,00 динара”. Пресудом Апелационог суда у Београду ГжЗ 321/20 од 19.11.2020. године потврђена је пресуда Вишег суда у Београду ПЗ 188/19 од 17.06.2020. године у делу којим је утврђено да тужиоцу припада накнада нематеријалне штете због повреде права на достојанство личности, имајући у виду да су у спорним текстовима објављене неистините информације услед којих су повређени тужиочеве част и углед. Тужилац је редовни ... на Факултету ..., познат је као један од водећих стручњака у области ..., од септембра ...године је декан Факултета ... Универзитета у ..., а од марта ... године је гостујући .. и стални члан колектива ...”. Предаје на ... факултету у ... као професор ... на докторским студијама, а у моменту објављивања текста његова примања су била нешто већа од 175.000,00 динара које чини плата редовног професора са функционалним додатком ... од 20% од основне плате, накнада од 25.000,00 динара коју добија као ... часописа на енглеском језику са додатком од 10% основне плате за место ..., а основна плата у време објављивања износила је 114.000,00 динара. Против тужиоца није покренут кривични поступак, није покренута истрага за кривична дела из надлежности судова и тужилаштва, а према подацима из казнене евиденције тужилац није осуђиван.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је у складу са члановима 4 став 1, 5 став 1 и 2, 15 став 1 тачка 1, 73, 101 тачка 1 и тачка 2, 103, 120 став 1 Закона о јавном информисању и медијима оценио да су објављене информације неистините, али да из садржине спорних текстова произлази да тужилац није означен учиниоцем кажњивог дела, нити је оглашен кривим или одговорним пре правноснажности одлуке, да је објављивањем неистините информације означен као “лице са потернице”, те да у смислу одредбе члана 73 Закона о јавном информисању и

медијима тужиоцу није повређено право на претпоставку невиности, јер у текстовима није наведено ни да је учинио кривично дело, да је оглашен кривим и одговорним за то дело, већ је о њему објављена информација која је лезионо подобна да повреди част и углед, о чему је правноснажно одлучено, па је у том делу одбио као неоснован тужбени захтев. Првостепени суд је оценио да су објављивањем неистинитих информација о тужиоцу везаних за потерницу повређени тужиочеви част и углед, да је наведена повреда правноснажно утврђена, па је у складу са чланом 101 Закона о јавном информисању и медијима туженом Предрагу Михаиловићу, одговорном уреднику Дневних новина “Блиц” забранио поновно објављивање спорних и неистинитих информација, имајући у виду да забрањивање њиховог поновног објављивања не би довело до ограничења слободе медија, као ни до цензуре. Након тога, првостепени суд је оценио да би забрана објављивања информација да је тужилац повлашћен, послушан, да није независан у одлучивању, да је део гласачке машине, да напабирчује новац, као и информације о висини зараде тужиоца прешло границу цензуре и слободе медија у демократском друштву, јер исте представљају чињеничне тврдње, као и мишљење и коментаре новинара, којима се вређа достојанство тужиочеве личности, али да интерес друштва као целине, као и општи интерес у извештавању налаже да се слобода медија ограничава изузетно и у мањем обиму, да је партикуларни интерес појединца подређен општем интересу друштва, те да би забрањивањем објављивања свих информација које су тужбеним захтевом тражене да убудуће буду забрањене дошло до повреде баланса између општег и партикуларног интереса, односно између начела слободе медија и права на заштиту достојанства личности, па је забрањено објављивање само оних информација које су кључне за заштиту достојанства личности тужиоца при будућем извештавању, док би забрана објављивања преосталих информација представљала цензуру, па је у том делу одбио као неоснован тужбени захтев. Првостепени суд је у складу са одредбом члана 120 Закона о јавном информисању и медијима закључио да је основан тужбени захтев у делу за објављивање изреке пресуде као и пресуде Апелационог суда у Београду, без коментара и одлагања, пошто је то задовољавајући начин да се саопшти јавности исход спора.

Према оцени Апелационог суда, првостепени суд је на правилно и потпуно утврђено чињенично стање правилно применио материјално право дајући за своју одлуку у поврћујућем делу разлоге које у целости прихвата Апелациони суд и сходно члану 396 став 2 Закона о парничном поступку на исте упућује.

Неосновани су жалбени наводи тужиоца да је првостепени суд на погрешно утврђено чињенично стање погрешно применио материјално право – одредбу члана 73 Закона о јавном информисању и медијима, указивањем да је за повреду претпоставке невиности било довољно објављивање информације да је за тужиоцем расписана потерница, која за претпоставку има изршење кривично дела.

Одредбом члана 34 став 3 Устава Републике Србије прописано је да се свако сматра невиним за кривично дело док се његова кривица не утврди правноснажном судском одлуком.

Одредбом члана 73 Закона о јавном информисању и медијима прописано је да се у циљу заштите људског достојанства, као и независности, угледа и непристрасности суда или другог надлежног органа, нико у медију не сме означити учиниоцем кажњивог

дела, односно огласити кривим или одговорним пре правноснажности одлуке суда.

Информација којом се крши претпоставка невиности представља информацију подобну да повреди једно од права загарантованих како Европском конвенцијом за заштиту људских права, тако и Уставом Републике Србије и Закоником о кривичном поступку (права да се свако ко је оптужен за кривично дело сматра невиним све док се не докаже његова кривица на основу закона), а за случај да је неистинита и информација подобна да повреди част и углед лица на које се односи, у ком случају би због повреде права личности, части и угледа представљала основ за накнаду штете у виду претрпљених душевних болова, а у складу са члановима 112 и 115 Закона о јавном информисању и медијима.

Имајући у виду наведено, првостепени суд је према правилно и потпуно утврђеном чињеничном стању правилно закључио да објављеним информацијама у спорним текстовима није повређена претпоставка невиности тужиоца, прописана чланом 73 Закона о јавном информисању и медијима, због тога што тужилац није означен у спорном тексту као лице чија је одговорност утврђена у кривичном поступку, већ су објављене неистините информације и лезионо подобне да повреду част и углед тужиоца, у смислу Закона о јавном информисању и медијима и Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода, о чему је већ правноснажно одлучено. Објављене информације да је тужилац “лице са потернице” и “... са потернице” нису изнете као поуздане у погледу постојања одговорности тужиоца, јер тужилац није означен као лице против кога је поднета кривична пријава у контексту разлога који су били повод тужених за објављивање текста, имајући у виду да се из садржине текста не може закључити да се тужилац има сматрати одговорним лицем пре правноснажности одлуке суда, нити да је повређена претпоставка невиности – оглашавања неког лица кривим или одговорним пре правноснажне осуђујуће одлуке. У случају повреде претпоставке невиности, потребно да се нечија кривица прејудицира за конкретно кривично дело, што у описаном тексту није био случај. Поред тога, разлози које садржи образложење побијане одлуке, а који се свде на то да је потерница постојала због малверзација у ... нису довољни да се формира закључак о постојању повреде претпоставке невиности. По оцени Апелационог суда, у конкретном случају није прејудицирана кривица тужиоца за било које кривично дело, већ је у склопу текста који се бавио извештавањем о ... тужилац означен као неморална особа, која одржава на функцији ..., а термин "потерница" не означава правноснажну осуду, нити се може тумачити тако да је неко унапред осуђен у медијима, уместо у судском поступку, за извршење одређеног кривичног дела.

Одредбом члана 6. став 2. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода предвиђено је да свако ко је оптужен за кривично дело мора се сматрати невиним док се не докаже његова кривица на основу закона.

Ова одредба спречава превремено проглашење кривице од стране било ког јавног званичника, изнетом у изјавама штампи о кривичној истрази или кривичном поступку који је у току (*Allenes de Ribermont protiv Francuske*). Од власти се очекује дискреција и обазривост када информишу јавност о кривичним истрагама које су у току, да би се спречиле изјаве о кривници које могу подстаћи јавност да поверује у кривицу осумњичених и тиме прејудицирала оцена чињеница од стране надлежних

судова. Формулација спорне изјаве мора представљати неспорну изјаву о кривици да би се на основу ње отворило питање по означеној одредби (Буткевичијус против Литваније и Гутсанови против Бугарске).

Неосновани су жалбени наводи тужиоца о погрешној примени материјалног права - одредбе члана 101 Закона о јавном информисању и медијима, указивањем да постоје разлози за забрану поновног објављивања информација означених у трећем ставу изреке побијане одлуке, јер је правноснажном пресудом већ утврђено да је предметним информацијама повређено право личности тужиоца и то достојанство личности, његова част и углед.

Одредбом члана 101 Закона о јавном информисању и медијима између осталог прописано је да ако се објављивањем информације, односно записа повређује право на достојанство личности, право на аутентичност, право на приватност, у складу са одредбама овог закона тужбом се може тражити утврђење да је објављивањем информације, односно записа, повређено право, односно интерес, забрана поновног објављивања информације, односно записа, као и уклањање објављеног записа.

Правилно је првостепени суд закључио да су несумњиво објављене информације лезионо подобне да узрокује повреду достојанства личности, али да у сукобу права на слободу медија и права на част и углед, приликом одмеравања угрожености права тужиоца на достојанство личности у односу на право медија на изношење критике и мишљења у погледу забране објављивања информација заштиту треба пружити праву медија, јер је у складу са чланом 4 Закона о јавном информисању и медијима јавно информисање слободно и не подлеже цензури и не сме се угрожавати слободан проток информација путем медија. Првостепени суд је извршио процену и одмеравање угрожености наведених права и пружио заштиту праву медија и правилно оценио да су информације објављене о тужиоцу лезионо способне, али да би се забраном објављивања информација да је тужилац повлашћен, да напабирчује новац, да је члан сената, да није независан у одлучивању и информације о његовој заради слобода изражавања медија претерано ограничила. Осим тога, тужилац је у моменту објављивања спорних текстова био редовни професор високошколске установе, члан ... и ..., па се не може убудуће забранити објављивање висине његових месечних примања као носица јавне функције, нити изражавање сумње у начин обављања његове функције, као ни будућих вредносних судова о његовом раду и по мишљењу новинара недовољној стручности и непристрасности, јер носилац јавне функције мора имати већи степен толеранције према критици, ако је иста у вези са вршењем послова који су му поверени.

Неосновани су жалбени наводи тужених о погрешној примени материјалног права у погледу одлуке првостепеног суда да забрани туженом Предрагу Михаиловићу објављивање информација наведених другим ставом изреке побијане пресуде, будући да је њима, као неистинитим - повређено право на достојанство личности тужиоца, те да интерес за објављивање таквих лезионих информација у конкретном случају не претеже над интересом заштите достојанства тужиоца, с обзиром да у складу са одредбом члана 5 Закона о јавном информисању и медијима не постоји оправдан интерес јавности да сазна непотпуне и неистините информације. Стога се противно наводима жалбе тужених не ради о цензури, већ о легитимном ограничењу слободе

медија како у циљу остварења интереса јавности да буде истинито обавештена о питањима од јавног значаја, тако и ради заштите достојанства тужиоца.

Неосновано се жалбом тужених указује на учињену битну повреду одредаба парничног поступка у погледу одлуке у четвртом ставу изреке, јер је првостепени суд прекорачио тужбени захтев, с обзиром да није тражено обављивање више пресуда.

Објављивањем увода и изреке првостепене пресуде на задовољавајући начин саопштава се јавности исход спора у коме је утврђено да су тужени причинили нематеријалну штету, односно да су тужени проузроковали тужиоцу повреду части и угледа објављивањем предметних информација, на који начин се и постиже циљ ове врсте судске заштите. Како је пресудом Апелационог суда у Београду ГжЗ 321/20 од 19.11.2020. године укинута пресуда Вишег суда у Београду ПЗ 188/19 од 17.6.2020. године у делу којим је утврђена повреда права на претпоставку невиности, а последично укинута и побијана одлука у вези са објављивањем увода и изреке првостепене пресуде, будући да се ради о акцесорном захтеву и да зависи од коначног исхода спора, правилно је првостепени суд након доношења одлуке по свим захтевима у складу са чланом 120 Закона о јавном информисању и медијима обавезао туженог – одговорног уредника Предрага Михаиловића у време пресуђења да објави увод и изреку првостепене и другостепене одлуке.

Апелациони суд је ценио и остале жалбене наводе али их посебно не образлаже, јер су исти без утицаја на могућност другачијег пресуђења.

На основу изложеног, сходно члану 390 у вези са чланом 387 став 1 тачка 2 Закона о парничном поступку одлучено је као у првом ставу изреке ове пресуде.

Међутим, основано се жалбом тужених указује на погрешну примену материјалног права приликом одлучивања о трошковима парничног поступка.

Одредбом члана 154 став 1 Закона о парничном поступку прописано је да ће суд приликом одлучивања који ће се трошкови накнадити странци, узети у обзир само оне трошкове који су били потребни ради вођења парнице. О томе који су трошкови били потребни, као и о висини трошкова, одлучује суд ценећи све околности. Одредбом члана 163 став 1 Закона о парничном поступку прописано је да о накнади трошкова одлучује суд на одређени захтев странке, а ставом 2 истог члана прописано је да је странка дужна да у захтеву определи врсту и износ трошкова за које тражи накнаду.

Тужиоцу заступаном од стране пуномоћника из реда адвоката сходно члановима 153, 154 и 163 Закона о парничном поступку, сразмерно успеху у спору припадају трошкови за састав тужбе у износу од 15.000,00 динара (6.000,00 динара уз увећање од по 50% од наведеног износа за још три кумулативна захтева сходно Тарифном броју 13 став 7 АТ), на име заступања на четири одржана рочишта у износу од по 7.500,00 динара, као и судске таксе на тужбу и одлуку у износу од по 12.800,00 динара, укупно 70.600,00 динара, све према важећој Адвокатској тарифи и Таксеној тарифи, са законском затезном каматом од наступања извршности одлуке сагласно одредби члана 277 став 1 и члана 324 став 2 Закона о облигационим односима. Тужиоцу не припада

право на накнаду трошкова за састав поднеска од 28.12.2018. године, јер је исти техничке природе, па не представља поднесак који је нужан и потребан трошак ради вођења парнице у смислу члана 154 став 1 Закона о парничном поступку. Тужиоцу не припадају трошкови у висини судске таксе за тужбу и пресуду у износу од по 15.800,00 који су одмерени према висини постављеног захтева, с обзиром да се сходно члану 153 став 2 Закона о парничном поступку код делимично усвојених новчаних захтева и адвокатски трошкови и трошкови судских такси надокнађују сразмерно успеху у спору, односно према вредности усвојеног дела захтева. Како је у конкретном случају тужилац успео у спору са износом од 150.000,00 динара, то према Тарифном броју 1 став 1 тачка 3 Таксене тарифе такса за тужбу и одлуку износи по 12.800,00 динара.

Неосновано се жалбом тужиоца указује да наведеном увећању има места за састав осталих поднесака, али и за заступање на рочиштима.

Тужилац нема право на увећање за састав поднесака којим није постављено више кумулативних захтева, јер правилна примена одредбе Тарифног броја 13 став 7 Тарифе о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката, подразумева да адвокату припада пун износ награде увећан за 50% од те награде за сваки други и сваки даљи захтев, само уколико се тим поднеском поставља тај захтев, с обзиром на то да је смисао наведене одредбе у томе да се постављање сваког кумулативног захтева посебно вреднује. Према Тарифном броју 15 при утврђивању награде за заступање, полази се од награде прописане за поднеске којима се покреће поступак, али не од увећане награде која се обрачунава за састављање поднесака којима се постављају кумулативни захтеви, када се има у виду смисао прописаног увећања награде из Тарифног броја 13 став 7.

На основу изнетог, применом члана 401 тачка 3 Закона о парничном поступку одлучено је као у другом ставу изреке.

Како тужилац није успео у жалбеном поступку, а тужени су у жалбеном поступку успео у сразмерно незнатном делу и како издатак тужиоца и тужених за састав одговора на жалбу не представља нужни издатак у смислу члана 154 став 1 Закона о парничном поступку, то су сходно члану 165 став 1 Закона о парничном поступку њихови захтеви за накнаду трошкова другостепеног поступка одбијени као неосновани, одлуком садржаном у трећем ставу изреке.

Председник већа-судија
Весна Секулић.с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић

